

V ČEM SE ČSL MÝLÍ?

V únorovém vydání časopisu Montana vyšel článek spolku České sportovní lezení o jejich pohledu na budoucnost soutěžního lezení v ČR. Jelikož s jejich přístupem Český horolezecký svaz nesouhlasí a článek obsahuje řadu nepravd a nepřesností, uvádíme zde některé z bodů na pravou míru. Obsáhlejší vyjádření připravujeme do příštího vydání Montany.

LEZENÍ

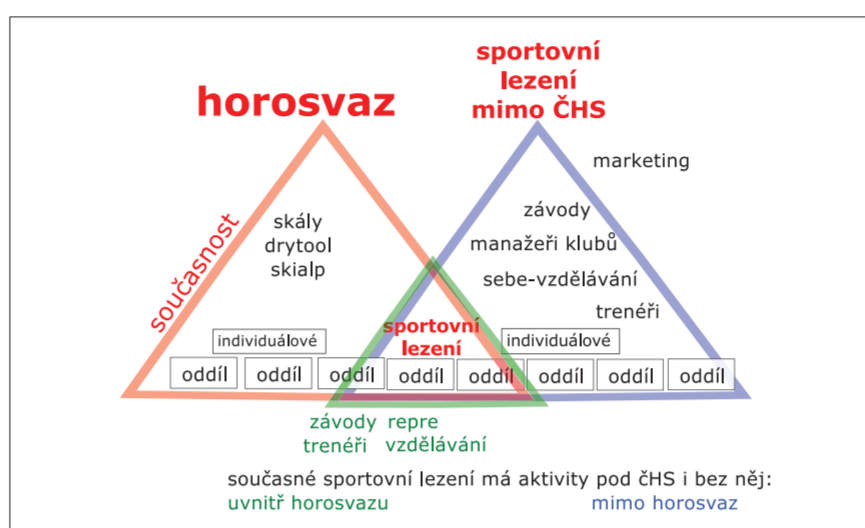
AUTONOMIE SPORTOVNÍHO LEZENÍ V ČR

V poslední době rozvířila jinak vcelku stojatě vody lezeckých webů u nás debata o větší autonomii závodního lezení.

Oslovili jsme ČHS i Sportovní lezecký klub s prosbou o vyjasnění jejich stanoviska.

Vhozenou rukavici zatím zvednul jenom SLK, i tak vám tímto rádi přinášíme jejich pohled na věc.

redakce



Proč? Sportovní lezení nezastavitelně roste. Obecně i horolezectví kráčí milovými kroky dále. Historii respektujeme, nicméně řeka teče dál. Sportovní lezení je již samostatným odvětvím, což se musí respektovat. Prosazujeme jasnější rozdělení práv a působnosti do tří rovin:

hory a skály
sportovní lezení
průnik
Sportovní lezení chápeme alespoň v tomto článku „překližkové“ lezení.

Kdo jsme?
V běžném životě vedeme sportovní kluby, pořádáme závody, trénujeme, žijeme lezením. Jsme finančně zajištěni ze svého podnikání. V srdci máme sportovní lezení a není nám lhostejné.

Co se nyní děje ve sportovním lezení?
Sportovní lezení, skalní lezení i horolezectví je v očích veřejnosti vnímáno jako jeden sport. Toto tvrzení je v současnosti velmi vzdáleno realitě. Sportovní lezec o sobě nikdy neřekne, že je horolezec. Horolezci je na míle vzdálený svět závodů a umělých stěn.

Z historického hlediska všechna tato odvětví spadají pod jeden horolezecký svaz, mají společné vedení a společné hospodaření. Tato struktura byla léta funkční a bezproblémová, ale v současné době díky rozvoji lezeckých stěn a velkému boomeru sportovního lezení (i díky OH), se tento sport stává samostatnou, sportovní disciplínou se všemi požadavky a problémy jako jakýkoli jiný profesionální sport. Sportovní lezci mají své představy o řízení i hospodaření a zastřešující organizace (ČHS) má mnoho jiných svých problémů a úkolů a nestačí včas reagovat na náš velký růst.

Transformační změny v našem sportu, které přináší nové trendy, zcela organicky nemožno nezasahovat i české sportovní lezení. Mnoho oddílů, závodů, trenérů ze současného českého sportovního lezení není zařazeno pod žádnou organizaci. Pod ČHS je zastřešena menší část sportovního lezení (odhadujeme tak 30% oddílů pracujících s mládeží) a je dávana do roviny s horooddíly a individuálními členy, kteří mají odlišné priority. Mnoho běžní-

cích podpůrných aktivit je výrazně nedostačujících (viz dále).

Nesouhlasí:
Nesouhlasíme s principy a přístupem, který má ČHS ke sportovnímu lezení. Chybí otevřenost a motivace. ČHS zajímají hlavně vrcholné závody a z toho vygenerovaná repre. Spodek (jednotlivé oddíly) a jeho podpora je ale extrémně důležitá. Sportovní lezení roste ve světě rychleji. O strategii, rozpočtu, volbě lidí hlasující převážně nesportovní tradiční oddíly, kterým je sportovní lezení lhostejné. Proč nesvětit moc rozhodovat sám o svém světě těm, kteří v něm žijí?
Nyní má v ČHS větší „hlasovací moc“ skalní a horo svět. Situace se může rychle otočit. Sportovně zaměřené kluby masivně přerostou ty druhé a poté naopak budou oni rozhodovat o skalním a horosvětě? Ani jedna možnost není správná.

Role svazu v ČR?
Na mezinárodní scéně došlo k oddělení sportovního lezení (IFSC) od horolezectví (UIAA). Řada států následovala tento vývoj a dokazuje funkčnost rozdělení. Naším cílem není za každou cenu „bořit“, ale s respektem k místním podmínkám se narovnat v aktuální situaci v souladu s mezinárodními trendy.

Dotáčnický systém v ČR je nastavený tak, že finance na chod sportovního odvětví jsou přidělovány dle členství v mezinárodní asociaci. Doposud si ČHS vybíral před MŠMT členství v IFSC, která jednoznačně reprezentuje sportovní lezení. Na členství v UIAA doposud nebylo čerpáno. Pokud by bylo v roce 2018 umožněno žádat přes svaz o dotace plynoucí z obou členství (UIAA i IFSC), požadujeme stanovení pravidel i autonomní rozhodování o rozpočtu obou sekcí.

Jaké je faktické postavení sportovního lezení uvnitř ČHS?
Minimálně, že organická a zájmy svých členů reflektující organizace či svaz, musí být postavena na členské základně a jejich základních

jednotkách, kterými v případě sportovního lezení jsou **sportovní kluby** – ty by měly podle nás tvořit rozhodující hlas při rozhodování o sportovním svazu jako takovém, a to jak v oblasti dotací/financí, vzdělávání, repre, atd.
Navrhujeme změnu řízení sportovního lezení v ČHS – komise sportovního lezení. Její členi by měli být voleni zástupci sportovních oddílů, měla by mít v sobě zastoupení segmentů sportovního lezení (trenéři, kluby, pořadatelé závodů, repre, mládež).
Volební systém ČHS je nyní nastavený tak, že většina (horolezci) rozhoduje o menšině (sportovní lezci). Horolezcům jsou zcela jednoznačně potřeba a nároky sportovních lezců. Ve velmi krátké době může nastat opačná situace, kdy v menšině budou horo-skalní-lezci oproti sportovním lezcům. Sportovní lezce vůbec nemusí v budoucnu zajímat priority skalních lezců.

Co je Sportovní lezecký klub?
Co je hlavní náplní klubu? Stojí na činnosti s dětmi a mládeží, s čímž souvisí potřeba trenérů. Klub má ideálně své základy = stěnu či bouldrovku. Jádrem aktivit je systematická práce s mládeží a trenéři. Další aktivity jsou spíše na periferii a mohou klubu pomoci fungovat. Klub pracuje s celou výkonností a věkovou skupinou dětí, účastní se závodů, vzdělává trenéry. Takový klub se neobejde bez manažera.
Tento sportovní klub či kroužek u nás funguje obrovské množství. Odhadem jsou v ČR desítky lezeckých klubů, které nejsou členy ČHS. Měly by existovat nástroje zohledňující potřebu klubů = systém vzdělávání, sdílení zkušeností v řízení klubu i tréningování, systém závodů, stavební přenosující trendy lezení na stěny a závody. **Oddíly musí vidět, že mohou ovlivňovat svůj svět a pomáhat mu, svět je musí chtít respektovat.** Horooddíl má jiné potřeby a strukturu.

Jaký je současný stav soutěží sportovního lezení pod „hlavičkou“ ČHS?
Jedním z nástrojů sportovního lezení a motorem pro sportovní kluby jsou soutěže. Od

lezení? **Může/chce naopak horosvaz úzce spolupracovat se sportovním svazem, budou-li oddělené?**

Na valné hromadě v březnu 2018 bude předložena návrh na změnu práv sportovních lezců uvnitř ČHS s cílem autonomie sportovního lezení. Změní i práva skalních lezců. Sportovní lezci (převážně kluby s mládeží lezoucí na umělé stěně) budou mít přiznaná práva k vlastním stěnám a skalní a horolezci ke všemu. Průnik oblastí je nepopiratelný. Jde to vyřešit „kombi“ členstvím, které vyvstane ze spolupráce skalního a horolezení a sportovního lezení. Struktura sportovní organizace by stála na dětech, skalní a horolezecké svět na dospělých. Tzn. struktura členské základny v ČHS se převážně nezmění.
Čtenáři, není-li Ti jedno horolezectví a nebo sportovní lezení, pracuj-li s dětmi, otevři oči, nastav uši a naslouchej dalším podnětům. V březnu na valné hromadě ČHS budeme předkládat návrh. Vše se odehrává za podpory známých osobností českého lezení a zástupců klubů.
Díky za přečtení!

Jan Zozulák, Jiří Oliva, Jiří Žák
Břeta Brodská a další....

Sportovní lezení není v žádném případě jen „překližkové lezení“. Z hlediska národních i mezinárodních institucí a posuzování všech sportovních (a tedy i lezeckých) aktivit je **dělení zcela odlišné - na soutěžní sport (ti, kteří se účastní závodů) a nesoutěžní aktivity**. Tak je nastaven dotační systém v ČR i mezinárodní federace, kdy IFSC zastřešuje pouze soutěžní lezení. A snad nikdo nepochybuje o tom, že ten, kdo leze cesty vysokých obtížností na skalách, je sportovním lezcem, a že zdaleka ne každého, kdo leze na umělé stěně, lze za sportovního lezce považovat.

ČSL v žádném případě reálně nezastupuje sportovní lezce, má pouze tři členy. Vše v oblasti sportovního lezení v ČR dosud realizoval právě ČHS. Ten se podílel v rámci IFSC i na přijetí soutěžního lezení mezi olympijské sporty a stejně jako každý profesionální sport vyžaduje i soutěžní lezení **kvalifikační, odbornost i výsledky, které v tuto chvíli ČSL nemá.**

Pro tento odhad neexistují žádné podklady a je spíše zbožným přáním ČSL. **Většina oddílů ČHS sdružuje soutěžní i nesoutěžní lezecké aktivity a pracuje s mládeží.** Je logické, že tyto oddíly se podílejí na rozhodování o všech oblastech, které se jich týkají.

Od roku 2011 došlo k několika klíčovými systémovým změnám v soutěžích mládeže a k zásadním změnám úrovně soutěží dospělých. **Všechny tyto změny ČHS buď inicioval, nebo se na nich významně odborně i finančně podílel.** I v tuto chvíli dělá ČHS řadu kroků pro zlepšení úrovně závodů – výběrová řízení na pořadatele, jejich vyšší finanční i odborná podpora atd.

Ve všech mládežnických kategoriích mají lezci možnost startovat v sezóně v **minimálně deseti závodech organizovaných ČHS.** Jak by měl ČHS vytvořit ještě lepší podmínky pro účast v šesti závodech? Pořádání nižších soutěží není v zájmu sportovní výkonnosti mládeže, její motivace ani dotační politiky.

ČHS významně finančně přispívá na všechny nekomerční závody, které organizuje a prostřednictvím soutěžních činovníků, které na své náklady na závody vysílá, se významnou měrou podílí na jejich pořádání. **Klíčovou prací odvedou na závodech hlavní rozhodčí a delegát ČHS** - školení traťových rozhodčích a jističů, vlastní organizace závodu, kontrola výsledků atd.

Uvedená tvrzení svědčí o naprosté neznalosti problematiky - nominační pravidla vždy musejí vycházet z výkonnosti úrovně daného státu a k porovnání se světem dochází právě na mezinárodních závodech... Součástí nominačních pravidel jsou i motorické testy, které u objektivně neměřitelných disciplín (obtížnosti, bouldering) vytvářejí srovnání stavu fyzické připravenosti s požadavky mezinárodní úrovně a u objektivně měřitelného lezení na rychlost jsou pak součástí nominačních pravidel i časové limity. Tvorba nominačních pravidel je striktně odbornou záležitostí, vyžadující kvalifikaci, dlouhodobé výsledky a prokazatelnou hlubokou znalost problematiky u všech, kdo se na ni podílí.

Školení trenérů sportovního lezení pořádá ČHS ve spolupráci s FTVS UK, **za ČHS ho vedou trenéři s nejvyšší kvalifikací a nejlepšími výsledky** a podílejí se na něm **špičkoví vědci, fyzioterapeuti, stavební a právě závodníci.** Na vzdělávání trenérů ČHS se tedy podílejí trenéři a sportovci s prokazatelnými výsledky na úrovni reprezentace.

V současné době vedou české soutěžní lezení lidé, kteří v něm působí již řadu let a skutečně za něj dýchají. Doslova za vlastní peníze vybudovali fungující systém. **Naopak zástupci ČSL se na dobrovolné práci pro soutěžní lezení nikdy nepodíleli a dlouhodobě využívali výhod poskytovaných ČHS k budování svých komerčních aktivit.**

Volební systém ČHS odpovídá struktuře členské základny. Řízení ČHS vychází z voleného výkonného výboru a jmenovaných odborných komisí, jejichž členové jsou vybíráni na základě odbornosti. V současném pětiletém VV jsou dva členové přímo působící v oblasti soutěžního lezení, Komise soutěžního lezení má 7 členů ze všech segmentů (trenéři, rozhodčí, pořadatelé, závodníci, vědci) a na jejím rozhodování se podílí včetně reprezentačních trenérů, stavební a pravidlové sekce celkem 17 odborníků. **Naopak stanovy spolku ČSL jsou zcela nedemokratické,** kde veškerá hlasovací i rozhodovací práva mají pouze tři protagonisté ČSL a ostatní členové mohou pouze platit příspěvky a nesmějí do něho mluvit.

K rozdělení na úrovni národních federací došlo pouze u 8 států. Srbsko, Litva, Rumunsko či Makedonie nejsou v oblasti soutěžního lezení ani zdaleka na úrovni ČR. Velké státy jako Rusko, Francie, Itálie a Rakousko mají nesrovnatelné podmínky a členskou základnu. Ve více než 75 % evropských států k rozdělení národních federací nedošlo, stejně jako v žádné zemi s podmínkami srovnatelnými s ČR.

Ani jeden z dotačních programů, které tvoří příjmy sportovního svazu, takto nastaven není. V programech pro financování reprezentace a talentované mládeže je doslova uvedeno: „V případě, že zadatel je součástí více MSF (zastřešuje tedy více sportovních odvětví), posuzuje se počet členů v každé dotčené MSF zvlášť. Body jsou poté zprůměrovány.“ Proto je zcela nesmyslné „autonomní rozhodování o rozpočtu obou sekcí“, jak požaduje ČSL.

Vzhledem k metodice hodnocení dotačních programů by **případně oddělení znamenalo významnou finanční ztrátu** u obou oddělených organizací, protože synergie různých aktivit je výhodou ČHS proti ostatním sportovním svazům.

Systém vzájemného sdílení poznatků mezi kvalifikovanými trenéry v rámci ČHS existuje, systém vzdělávání je v rámci ČHS garantován odborností lektorů. **Naopak ČSL navrhuje zkrácení kurzů, snížení požadavků na odbornost a zcela nekorrigované internetové sdílení informací od kohokoli včetně lidí bez kvalifikace.** To by znamenalo ztrátu úrovně vzdělání.

Právě proto, že je průnik oblastí nepopiratelný, je nesmyslné je nejprve oddělovat a pak vytvářet „kombi“ členství, tedy opět spojovat původně oddělené. Absolutní nesmysl je postavení struktury sportovní organizace na dětech a skalního plus horolezeckého světa naopak na dospělých. Hodnocení práce jakéhokoli sportovního svazu včetně výše státních dotací se totiž odvíjí zejména od výsledků reprezentace dospělých a naopak skalní svět bez systematické práce s dětmi by znamenal výraznou ztrátu pro lezení i děti samotné.

Ač ČSL vytváří dojem, že hovoří za sportovní lezce, naprostá většina s jejich počínáním nesouhlasí. Jednoznačně to odmítli ti, kteří pro soutěžní lezení skutečně pracují – všichni členové Komise soutěžního lezení, všichni reprezentační trenéři i většina závodníků. Veřejně své odmítavé stanovisko vyjádřily i osobnosti lezeckého sportu jako Marek Holeček, Saša Gendová, Pavel „Bača“ Vrtík, Eliška Křešová a řada dalších.